

Pénzügyőrként a Belügyi Szemléről

Szabó Andrea

Dr. PhD, tanszékvezető, egyetemi docens, pénzügyőr ezredes
Nemzeti Közszolgálati Egyetem,
Rendészettudományi Kar
szabo.andrea@uni-nke.hu

A Belügyi Szemle megalapítása óta eltelt hetven év nem hagyta érintetlenül a vám- és pénzügyőri szervezetrendszerét. 1953 januárjától a vámügycyk a Külkereskedelmi Minisztérium hatáskörébe kerültek¹, és a vámigazgatási szerveknél állományban lévő pénzügyőrök és polgári alkalmazottak a pénzügyőri testületből kiváltak és Vámórség néven folytatták a szolgálatukat (Kovácsics, 2000; Köpf, 2003). 1964-ben a vámórséget és a pénzügyórséget a pénzügyminisztérium felügyelete alatt újra egyesítették Pénzügy- és Vámórség² néven, majd 1966 februárjától a szervezet új elnevezése a Vám- és Pénzügyórség³ lett (Szalai, 1972). De ide sorolhatjuk a közelmúlt eseményeit, a rendszerváltozás időszakát (Szabó, 2015), a 2004-es uniós csatlakozást (Szabó & Magasvári, 2021), vagy a 2011-es Adó- és Pénzügyi Ellenórzési Hivatal és Vám- és Pénzügyórség integrációját (Magasvári, 2018).

A Belügyi Szemlében (és jogelődje a Rendórségi Szemlében) már 1953-ban találunk a vámhatóság munkájával kapcsolatos tanulmányt Zóbel Lajos tollából (1953). A cikk a korabeli nyomozóhatósági jogkörhöz kapcsolódó vámbűntettek/vámbűncselekmények nyomozásával foglalkozik, illeszkedve a korabeli szakmai elvárásokhoz. 2021-ben, a 9. számban pedig megint csak a nyomozóhatósági jogkörrel, a nyomozás gyakorlati kérdéseivel és elhatárolási kérdéseikkel foglalkozó tanulmányt olvashatunk (Lengyel, 2021).

A Belügyi Szemle hetvenéves fennállása alatt behatárolható számú tanulmány jelent meg a vám- és pénzügyőri szervezethez kapcsolódóan, azonban ezek egy forráselemzés részeként történő bemutatása jelen tanulmány keretein belül nem

- 1 A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1952. évi 24. számú törvényerejű rendelete a vámügycyk a külkereskedelmi miniszter hatáskörébe utalásáról.
- 2 A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1964. évi 20. számú törvényerejű rendelete a vámjog szabályozásáról szóló 1954. évi 16. tvr. módosításáról.
- 3 A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1966. évi 2. számú törvényerejű rendelete a vámjog szabályozásáról.

lehetséges. A fenti két tanulmány azonban egyfajta keretként is szolgálhat, hiszen hasonló témát boncolgatnak és szervesen illeszkednek a folyóirat impresszumában leírtakhoz.

Ha megvizsgáljuk a Belügyi Szemle szerepét a rendészet és ehhez kapcsolódóan a vám- és pénzügyőri szervezetrendszer életében, azt láthatjuk, hogy a folyóirat szerepe a tudás feltérképezése, összegyűjtése és a tudásmegosztás területén vitathatatlan.

A közösségi és szervezeti tudás megőrzésének és átadásának eszközei közel egyidősek az emberiséggel. A hagyományörzés mint szokások, eljárások, ismeretek átadása, valójában tudásmegosztási feladat, mely a tudásközösségek fenntartását célozza meg, ezért nevezhetjük tudásmenedzsment tevékenységnek. A közösségek (akár a rendészet területén is) számos módját alakították ki a tudásátadásnak, az egyszemélyes mester-tanítvány viszonytól kezdve, a csoportos tanításig. Ma már nem az információhoz való hozzáférést tekintjük a legnagyobb kihívásnak, hanem a rendelkezésre álló adatok, információk és tudás hatékony feltérképezését, felhasználását, egymással történő megosztását. Ez a tény a különböző szakterületeken, szervezeteken, intézményeken belül felhalmozott ismeretanyagra is érvényes, és az azokkal történő gazdálkodásra is. Ha értékké akarjuk tenni a tudást, ugyanolyan gonddal kell szervezni és hasznosítani, mint más anyagi jellegű javakat. Egy globális gazdaságban a tudás válhat a szervezet legjelentősebb versenyelőnyévé, akár egy vámhatóság hatóság esetén is (Szabó, 2018).

A tudásmenedzsment Szeghegyi szerint: *„a tudással történő eredményes és hatékony gazdálkodást jelenti. A szükséges tudás előállításának, kezelésének, alkalmazásának, megosztásának, közzétételének, további kutatások motivációjának folyamata. Lehetővé teszi egyének, csoportok számára, hogy a tudást kollektíven és rendszerezetten alkalmazzák üzleti céljaik elérésében.”* (Szeghegyi, 2011). A tudásmenedzsment részeként említett tudásmegosztás egyik legfontosabb platformjaként említhetjük a tudományos igényességgel készített szakmai folyóiratokat, így a Belügyi Szemlét is.

A tudásalapú környezet kialakítására az alábbi lehetőségeink vannak:

- tudástárak létrehozása, amelyek a tudást dokumentumokba ágyazva tárolják,
- a tudáshoz való hozzáférés segítése komplex tudásportálok létrehozásával,
- a tudáskörnyezet, a szervezeti kultúra fejlesztése – ebbe a típusba sorolhatjuk mindazon tevékenységeket, amelyek, a tudásmenedzsmentet támogató környezet kialakítására szolgálnak,
- a tudás mint vagyon elismerése, amelybe tartozik a tudástőke értékének mérése és növelésére tett intézkedések (Bognárné, 2012).

A tudásalapú környezet kialakítása során törekedni kell arra, hogy a fenti projektek együtt valósuljanak meg, vagy egy projekt keretében több típus jellemzői is megjelenjenek. Hiába próbálkozunk tudástárak létrehozásával, ha nem biztosítjuk a hozzáférést; illetve nem szívesen osztanak meg információt, tudást olyan szervezetekben, ahol ez nem épült be a szervezeti kultúrába (Erdős et al., 2020). A dolgozók nem szívesen osztják meg és kodifikálják a tudásukat, ha úgy érzik, hogy az intézmény vagy vállalat vezetése a tudásukat mint fontos szervezeti vagyont, nem ismeri el. A Belügyi Szemle az elmúlt években mérföldkőnek tekinthető változást élt meg, elindult az online megjelenése és a bárki számára történő elérhetősége, komoly szerepet vállalva a tudásmenedzsment több ciklusának területén is, így a tudás megszerzése, fejlesztése, a tudás átadása és a tudás rögzítése és tárolása során is.

Fentiek alapján megállapíthatjuk tehát, hogy a tudásalapú szervezet építésének feltételei a szervezeten belüli bizalom megteremtése, a kommunikáció folyamatos optimalizálása, a tanulásra történő ösztönzés és a tudás menedzselése. Egy tudásalapú szervezet funkcionális és formális szervezetről virtuális, keresztfunkciós, informális közösséget hoz létre. Ezeknek az igényeknek ismét csak a szervezeten belüli és kívüli tudás szisztematikus összegyűjtésével, szintetizálásával, adekvát alkalmazásával és számos esetben publikussá tételével lehet megfelelni.

A rendészettudomány területén – legmagasabb hazai kategóriájú folyóiratként – a Belügyi Szemle szerepe kiemelkedő és megkerülhetetlen, ha a tudásalapú környezetet vizsgáljuk. Kívánok ehhez a kiemelkedő feladathoz további sikeres éveket!

Felhasznált irodalom

- Bognárné Lovász K. (2012). *Tudásmenedzsment a könyvtárakban, különös tekintettel a felsőoktatási könyvtárak tudásgazdálkodásban betöltött szerepére*. Doktori disszertáció. Eötvös Lóránd Tudományegyetem.
- Erdős Á., Magasvári A., Molnár K., Pócsi A., Szabó A. & Vas A. (2020). NAV Café – A Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának utánpótlása, felkészítésük gyakorlati kérdései. *Magyar Rendészet*, 20(1), 149–177. <https://doi.org/10.32577/mr.2020.1.10>
- Kovácsics I. (Szerk.) (2000). *Emlékkönyv a Vám- és Pénzügyőrség történetéből. 1867-2000*. VIVA Média Holding.
- Köpf L. (2003). *Fejezetek a magyar vámigazgatás és a pénzügyőrség történetéből*. Tipico Design Kft.

- Lengyel T. (2021). A pénzmosás és a költségvetési csalás elhatárolási kérdései adózatlan jövedéki termékek tekintetében. *Belügyi Szemle*, 69(9), 1511–1527. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.9.1>
- Magasvári A. (2018). Az emberi tényező szerepe a szervezeti változás sikerében - egy integráció margójára. In Keresztes G. (Szerk.), *Tavaszi Szél 2018 Konferencia = Spring Wind 2018* (pp. 507–516). Doktoranduszok Országos Szövetsége.
- Szabó A. & Magasvári A. (2021). A pénzügyőrtisztvisztképzés a bolognai folyamat és az uniós csatlakozás tükrében. In Barabás A. T. & Christján L. (Szerk.), *Ünnepi tanulmányok a 75 éves Németh Zsolt tiszteletére: Navigare necesse est* (pp. 487–497). Ludovika Egyetemi Kiadó.
- Szabó A. (2015). A magyar pénzügyőrképzés intézményi kereteinek fejlődése 1867-2011. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 25(43-46), 117–126. <https://doi.org/10.31627/RTF.XXV.2015.43-44-45-46N.117-126P>
- Szabó A. (2018). Gondolatok a tudásmenedzsment folyamatáról. In Czene-Polgár V. & Zsám-bokiné Ficskovszky Á. (Szerk.), *Innováció, elektronizáció, tudásmenedzsment* (pp. 247–254). Magyar Rendészettudományi Társaság.
- Szalai J. (1972). *A pénzügyőrség negyedszázada*. Zrínyi Katonai Könyv- és Lapkiadó.
- Szeghegyi Á. (2011) A tudásmenedzsment stratégiai szerepe a vállalatoknál. In Csiszárík-Kocsir Á. (Szerk.), *Vállalkozásfejlesztés a XXI. században* (pp. 53–68). Óbudai Egyetem. http://kgk.uni-obuda.hu/sites/default/files/04_Szeghegyi%20Agnés.pdf
- Zóbel L. (1953). Vámbüncselekmények. *Rendőrségi Szemle*, 1(11) 983–990.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

- Szabó A. (2022). Pénzügyőrként a Belügyi Szemléről. *Belügyi Szemle*, 70(11), 2415–2418. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.11.52>